

Arkivnr: 2017/732-240

Saksbehandlar: Merethe Helland Nordnæs

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Valnemnda		05.03.2019
Fylkestinget		05.03.2019

Søknad om fritak frå verv som leiar av fylkeseldrerådet og medlem av fylkeseldrerådet

Samandrag

Kåre Ystanes har søkt om fritak frå leiarvervet i fylkeseldrerådet. Han søkjer og fritak frå vervet som medlem av fylkeseldrerådet.

Fylkesrådmannen rår til at Kåre Ystanes får fritak frå vervet som leiar i fylkeseldrerådet og fritak som medlem av fylkeseldrerådet, for resten av denne valperioden 2015-2019.

Dersom det vert innstilt på at Kåre Ystanes får fritak frå vervet som leiar av fylkeseldrerådet og vervet som medlem av fylkeseldrerådet, må det gjerast innstilling til nytt val som medlem i fylkeseldrerådet for resten av denne valperioden 2015-2019.

Økonomi: Midlar for møteverksemnda er innarbeid i budsjetta.

Klima: Inga effekt.

Folkehelse: Inga effekt.

Regional planstrategi: Inga effekt.

Forslag til innstilling

1. Kåre Ystanes får fritak frå vervet som leiar av fylkeseldrerådet og fritak frå vervet som medlem av fylkeseldrerådet for resten av denne valperioden 2015-2019.
2. For resten av denne valperioden 2015-2019 gjer fylkestinget slikt val:
 - Medlem av fylkeseldrerådet

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Bertil Søfteland
leiar fylkessekretariatet

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 07.02.2019

Kåre Ystanes, leiar av fylkeseldrerådet, har i E-post motteke den 02.01.2019 søkt om fritak frå vervet som leiar av fylkeseldrerådet. Han søkjer og om fritak frå vervet som medlem av fylkeseldrerådet. Han skriv:

«Søker herved om fritak fra ledervervet i fylkeseldrerådet. Ønsker også samtidig å tre ut av fylkeseldrerådet for den resterende periode.»

Kåre Ystanes sin son, Trond Ystanes, har i E-post av 10.02.2019 kome med ei nærare grunngjeving for søknaden. Han skriv mellom anna:

«Til den det måtte angå :

På vegne av min far Kåre Ystanes, og med hans samtykke, vil jeg utdype årsaken til hans søknad om fritak fra verv som leder av fylkeseldrerådet, samt fritak fra verv som medlem av fylkeseldrerådet. Min far ble i August 2018 operert og er for tiden i rekonvalesens etter denne operasjonen. Han anser ikke at han er i stand til å virke i overnevnte roller på grunn av dette, ei heller i oversiktlig fremtid. Operasjon og rekonvalesens har krevet mye av ham, og han håper på forståelse for at han ikke ser seg i stand til å fortsette sine verv.

Jeg håper dette er grunnlag nok for å behandle søknaden om fritak i valnemnda og fylkestinget.»

Kåre Ystanes har fylgjande verv i Hordaland fylkeskommune:

- Leiar, fylkeseldrerådet
- Medlem, fylkeseldrerådet

Fylkeseldrerådet skal som regionalpolitisk pådrivar innan sitt ansvarsområde arbeida med overordna politikkkutforming for eldre i Hordaland. Fylkeseldrerådet har sju medlemmer oppnemnde av fylkestinget. Eit medlem med varamedlem vert vald mellom medlemmane i utval for miljø og samferdsel og eit medlem med varamedlem mellom medlemmene i utval for opplæring og helse. Fem medlemmer vert valde etter forslag frå fylkesomfattande pensjonistforeningar.

Rådet peikar sjølv ut leiar og nestleiar, som skal veljast ut mellom pensjonistane. Rådet vert vald for den fylkeskommunale valperioden.

Kåre Ystanes representerar Pensjonistforbundet.

Rettsleg grunnlag:

1.Fritak frå teneste i verv på grunnlag av søknad er regulert i kommunelova § 15 nr. 2 som lyder:

«2. Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sin plikter i vervet.»

Om korleis denne regelen er å forstå, går det fram i kommentarene til kommunelova (Overå/Bernt, Kommuneloven med kommentarer):

«Fritak er betinget av at vedkommande «ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet». Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdseggrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører. Avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønsmessig. Forhold som politisk motgang, endret politisk oppfatning eller utilfredshet med organets arbeid vil imidlertid etter tradisjonell lære som utgangspunkt ikke kunne kvalifisere til fritak. Men etter at man i loven nå også har tatt inn ordet «belastning» som alternativ til «vanskelighet» ,

kan man ikke helt utelukke slike forhold som fritaksgrunn i situasjoner hvor de har ført til helsemessige eller sosiale belastninger for et medlem, Jf. NOU 1990: 13 s. 185 hvor det blant annet uttales: «Utvalget vil vise til at det kan være usikkert hvor langt begrepet «uforholdsmessig vanskelighet» rekker og foreslår derfor formuleringen»den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet *eller belastning...*» for å klargjøre at det også kan være andre forhold enn de som er nevnt overfor som kan gjøre det svært vanskelig for en representant å fortsette i vervet, og hvor det derfor kan være rimelig å frita vedkommende.»

2. Opprykk og nyvalg er regulert i kommunelova § 16 som lyder:

- «1. Har medlemmet forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmet såvidt mulig i nummerorden de er valgt. Varamedlemmer innkalles fra den gruppe hvor det er forfall.
2. Hvis medlemmet av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut eller får varig forfall, trer varamedlemmer fra vedkommende gruppe inn i deres sted i den nummerorden de er valgt hvis organet er valgt ved forholdsvalg. Er et kommunestyre valgt ved flertallsvalg, trer varamedlemmet inn i den nummerorden de er valgt.
3. Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, kommunestyrekomite` og fylkestingskomite` trer endelig ut, velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem. Organet skal suppleres fra den samme gruppe som den utredende tilhørte. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.
4. Trer lederen av et folkevalgt organ endelig ut av organet, skal det velges en ny leder.
5. Er antallet varamedlemmer eller en gruppes varamedlemmer til formannskapet, fylkesutvalget eller et annet folkevalgt organ valgt av kommunestyret eller fylkestinget blitt utilstrekkelig, kan kommunestyret eller fylkestinget selv velge ett eller flere faste eller midlertidige varamedlemmer. Suppleringsvalg skal skje fra den gruppen som har et utilstrekkelig antall varamedlemmer. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av varamedlemmene til organet eller gruppens varamedlemmer, skal det så langt det er mulig velges nytt varamedlem fra det underrepresenterte kjønn. Myndigheten til å foreta suppleringsvalg til andre organer enn formannskapet eller fylkesutvalget kan delegeres til formannskapet eller fylkesutvalet.
6. Ved suppleringsvalg etter nr. 3 og nr. 5 kan vedkommende gruppe selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige plassen. Gruppen underretter deretter kommunestyret eller fylkestinget, som velger vedkommende dersom de lovbestemte vilkår er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved suppleringsvalg i henhold til nr. 5 siste punktum.»

3 Avtalevalg er regulert i kommunelova § 38 a. Her går det fram at:

- «1. *Kommunestyret eller fylkestinget kan selv enstemmig vedta at valg til folkevalgte organer skal foregå som avtalevalg etter denne paragrafen.*
2. Valget skal gjennomføres på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Innstillingen skal inneholde et antall navn som tilsvarer antall medlemmer i organet med angivelse av den gruppe medlemmet representerer. I tillegg kan innstillingen inneholde et antall varamedlemmer for hver gruppe som tilsvarer antall medlemmer gruppen skal ha, med tillegg av to. Innstillingen vedtas enstemmig av kommunestyret og fylkestinget.
3. Kravene til kjønnsbalanse gjelder tilsvarende. Viser det seg at et kjønn vil få færre medlemmer enn det som følger av første punktum, skal kandidaten fra det underrepresenterte kjønn settes inn i det omfang som er nødvendig for å oppnåslig balanse. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare består av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valg til arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal disse regler følges så langt det er mulig.»

4. Delegasjonsreglementet, reglement for folkevalde organ, Reglement for fylkestinget, her går det mellom anna fram:

2. Oppgåver:

Fylkestinget gjer vedtak i saker om:

Punkt 2.4.5: Val og suppleringsval til særlovsorgan og andre organ oppretta av fylkestinget, der oppnemninga er lagt til fylkestinget.

Valnemnd:

«Valnemnda gir innstilling i saker om val der avgjerda om valet ligg til fylkestinget og saker om val av skjønnsmannutval.»

Vurdering:

Det går fram av kommunelova § 15 nr. 2 at kommunestyret og fylkestinget *kan* etter søknad fritta, for eit kortare tidsrom eller for resten av valperioden, den som ikkje *uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet*. Problemstillinga her er om Kåre Ystanes kan skjømte sine pliktar i verva i fylkeseldrerådet utan uforholdsmessige vanskelegheit eller belastningar. Det går fram av både kommunelova og kommentarane til kommunelova, at det skal mykje til for at ein representant skal få fritak frå eit politisk verv. I kommentarane til kommunelova vert det og vist til at «*Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører*».

Kåre Ystanes søker fritak på grunn av dårleg helse. Han har vore operert og er for tiden i rekonvalesens etter operasjonen. Han ser seg ikkje istand til å ha verva som medlem og leiar i fylkeseldrerådet, verke no eler i næraste framtid. Han ber om forståing for at han ikkje ser seg istand til å fortsette i sine verv. I kommentarane til kommunelova går det nettopp fram at fritaksgrunn vil i første rekke vere at søkerens arbeidsforhold eller dårleg helse gjer det ekstra byrdefullt å oppfylle dei plikter vervet medfører. Slik fylkesrådmannen vurderer det, kan Ystanes her ikkje utan uforholdsmessig vanskelegheit eller belastning skjømte sine pliktar i vervet som leiar og medlem i fylkeseldreådet.

Sjølv om det skal leggjast til grunn ei streng vurdering for å gje fritak er det fylkesrådmannen si klare vurdering at vervet som medlem og leiar av fylkeseldrerådet er vanskeleg å ivareta på ein god måte når han har dårleg helse. Fylkesrådmannen rår difor til at det vert gjeve fritak.

Dersom Ystanes får fritak frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune, skal det veljast eit nytt medlem til fylkeseldrerådet.

Det går fram av delegasjonsreglementet del B, andre organ, reglement for fylkeseldrerådet at:

«Rådet peikar sjølv ut leiar og nestleiar, som skal veljast mellom pensjonistane.»

Det er difor fylkeseldrerådet sjølv som skal foreta val av ny leiar . For det tilfellet at nestleiar i rådet vert vald som ny leiar av fylkeseldrerådet, skal det og gjerast val av ny nestleiar av rådet.